

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., na neverejnom zasadnutí 5. júna 2017 v Bratislave v trestnej veci proti odsúdenej **L. H., nar. X.** v N., trvale bytom L. P. X., vedenej pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods.1 Tr. zák., **o sťažnosti odsúdenej** proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo dňa 31. marca 2017, sp. zn. BB-4T/47/2012, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. **sa sťažnosť odsúdenej L. H. z a m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e :

Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvého stupňa“) napadnutým uznesením sp. zn. BB-4T/47/2012 zo dňa 31. marca 2017, podľa § 413 ods. 2 Tr. por. zamietol žiadosť odsúdenej o upustenie od výkonu restu odňatia slobody, ktorý jej bol uložený rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. BB-4T/47/2012 zo dňa 12. júna 2013, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6To/8/2013 z 25. septembra 2014.

Toto uznesenie nenadobudlo právoplatnosť, pretože proti nemu v zákonnej lehote podala sťažnosť odsúdená. Sťažnosť bližšie zdôvodnila tým, že súd prvého stupňa pribral do konania znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria MUDr. Ďuriana, ktorý v znaleckom posudku dospel k záveru, že odsúdená trpí vážnou duševnou poruchou – rekurentnou depresívnou poruchou, ktorá je liečbou ovplyvniteľná, ale nie je úplne vyliečiteľná. Vzhľadom na to, že u tejto poruchy je závažná porucha myslenia a konania

so sklonom k samovražde, sa depresia považuje za duševné ochorenie ohrozujúce život pacienta. Aj napriek záverom znalca súd prvého stupňa žiadosť odsúdenej o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody zamietol s odôvodnením, že na základe stanoviska Nemocnice pre obvinených a odsúdených a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Trenčín je schopná výkonu trestu odňatia slobody. Z ustanovenia § 413 ods. 2 Tr. por. je zrejmé, že dôvodom na upustenie od výkonu trestu odňatia slobody nie je neschopnosť odsúdeného trest vykonať, ale jeho ochorenie na nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu, alebo ochorenie na nevyliciteľnú duševnú poruchu. Zdravotná nespôsobilosť na výkon trestu je dôvodom na postup podľa § 409 Tr. por., teda na odklad výkonu trestu. Súd prvého stupňa svoje zamietavé stanovisko odôvodnil skutočnosťami, ktoré by prichádzali do úvahy v prípade zamietnutia žiadosti o odklad výkonu trestu, nie však žiadosti o upustenie od takéhoto trestu. V danom prípade bolo preukázané, že odsúdená trpí nevyliciteľnou duševnou chorobou, ktorá ohrozuje jej život.

Preto navrhla, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie s poukazom na zdravotný stav odsúdenej, jej pohlavie a rodinné pomery zrušil a sám rozhodol o upustení od výkonu trestu odňatia slobody.

Najvyšší súd na neverejnom zasadnutí na základe podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Zo spisového materiálu vyplýva, že odsúdená bola rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-4T/47/2012, zo dňa 12. júna 2013, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6To/8/2013 z 25. septembra 2014 uznaná za vinnú zo spáchania zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Tr. zák. a bol jej uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov, ktorého výkon bol podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 3 rokov. V priebehu skúšobnej doby sa odsúdená dopustila prečinu neoprávneného podnikania podľa § 251 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., za čo jej bol uložený peňažný trest vo výške 1.200,- €.

Následne rozhodol Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica uznesením sp. zn. BB-4T/47/2012 dňa 27. mája 2016 o neosvedčení sa odsúdenej v skúšobnej dobe a o tom, že trest vykoná. Na jeho výkon bola zaradená do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Dňa 19. augusta 2016 požiadala odsúdená o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody z dôvodu ochorenia na nevyliciteľnú duševnú chorobu. Následne súd prvého stupňa uznesením sp. zn. BB-4T/47/2012 dňa 26. októbra 2016 zamietol žiadosť odsúdenej. Na základe sťažnosti rozhodoval vo veci najvyšší súd, ktorý uznesením sp. zn. 4Tos/45/2016 z 24. januára 2017 napadnuté uznesenie zrušil a súdu prvého stupňa uložil, aby do konania pribral znalca z odboru psychiatrie, ktorý v znaleckom posudku zodpovie otázku, či odsúdená ochorela nevyliciteľnou duševnou chorobou.

Z uvedených dôvodov bol na súde prvého stupňa do konania pribratý znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, MUDr. Tibor Ďurian. Ten v znaleckom posudku uviedol, že odsúdená trpí rekurentnou depresívnou poruchou s agorafóbiou a známkami generalizovanej úzkostnej poruchy. Toto ochorenie postihuje celý organizmus. Okrem poruchy nálady sa prejavuje i porucha myslenia, pričom závažnou poruchou myslenia sú i myšlienky na samovraždu a skony k samovražde. Depresia sa preto považuje za duševné ochorenie ohrozujúce život pacienta. Toto ochorenie odsúdenej je síce liečbou ovplyvniteľné, ale úplne vyliečiteľné nie je.

Vzhľadom na závery posudku požiadal Špecializovaný trestný súd Nemocnicu pre obvinených a odsúdených a Ústav na výkon trestu odňatia slobody v Trenčíne o vyjadrenie, či je ochorenie odsúdenej liečiteľné v podmienkach výkonu trestu. Nemocnica pre obvinených a odsúdených a Ústav na výkon trestu odňatia slobody v Trenčíne listom zo dňa 27. marca 2017 súdu oznámila, že odsúdená je schopná výkonu trestu odňatia slobody a bude vhodné ju ihneď hospitalizovať na psychiatrickom oddelení tamojšej nemocnice, kde jej bude poskytnutá potrebná zdravotná starostlivosť.

Špecializovaný trestný súd v napadnutom uznesení uviedol, že vzhľadom na závery znaleckého posudku a vyjadrenie nemocnice ide o liečbou ovplyvniteľné ochorenie a odsúdená je schopná výkonu trestu v špecifických podmienkach nemocnice pre obvinených a odsúdených, kde jej bude poskytnutá potrebná zdravotná starostlivosť. Žiadosť o upustenie od výkonu trestu preto nie je dôvodná.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti najvyšší súd potom konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval v súlade so zákonom, keď na neverejnom zasadnutí rozhodol o zamietnutí žiadosti odsúdeného.

Podľa § 413 Tr. por.:

(1) Minister spravodlivosti môže upustiť od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, ak odsúdený bol, alebo má byť vyhostený. Ak nedôjde k vyhosteniu alebo ak sa vráti vyhostený, rozhodne súd, že trest odňatia slobody alebo jeho zvyšok sa vykoná.

(2) Súd môže upustiť od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, ak zistí, že odsúdený ochorel na nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu alebo nevyliciteľnú duševnú chorobu.

V prvom rade je potrebné skonštatovať, že postup podľa ustanovenia § 413 Tr. por. je fakultatívny a odsúdený nemá na takýto postup automaticky právny nárok. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že zmyslom ustanovenia § 413 ods. 2 Tr. por. je, aby bez ohľadu na výmeru uloženého trestu a trestnú činnosť, za ktorý bol uložený, bola rešpektovaná požiadavka, že výkon trestných sankcií nemá byť pre páchatel'a krutý a neprimeraný alebo ponížovať ľudskú dôstojnosť (čl. 16 ods. 2 Ústavy SR, čl. 3 Dohovoru). Za nevyliciteľnú chorobu pre potreby ustanovenia § 413 ods. 2 Tr. por. je možné považovať takú, na ktorú dosiaľ nebola zistená účinná terapia. Životu nebezpečná choroba je také ochorenie, pri ktorom sa prognóza pacientovho stavu javí pesimistická i pri zaistení potrebnej a náležitej zdravotníckej starostlivosti (*lege artis*), čo sa preukazuje najmä štatistikou uzdravených pacientov. Za nevyliciteľnú duševnú chorobu je možné pre potreby § 413 ods. 2 Tr. por. považovať najmä takú, ktorá formou psychózy zásadným spôsobom narušuje psychiku a psychický stav pacienta, jeho vnímanie reality a orientáciu v realite.

Platí pritom, že obe formy vyššie uvedených chorôb dlhodobo a zásadným spôsobom musia sťažovať schopnosť odsúdeného podrobiť sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody, prípadne chápať jeho zmysel, pričom nemožno vôbec očakávať že by sa v dohľadnej dobe mohla zdravotná prognóza odsúdeného vyvíjať pozitívnym smerom, ale práve naopak je preukázateľné, že sa bude vyvíjať opačne, teda smerom negatívnym. Preto potreba výkonu trestu musí ustúpiť potrebe humánneho zaobchádzania s odsúdeným a rešpektovaniu jeho ľudskej dôstojnosti, v súlade s čl. 19 ods. 1 Ústavy SR.

V danom prípade je potom potrebné uviesť, že odsúdená síce trpí vážnou duševnou chorobou, ktorá nie je úplne vyliečiteľná, je však liečbou ovplyvniteľná. Prognóza tejto choroby u odsúdenej teda nie je pesimistická, ale potrebnou liečbou na psychiatrickom

oddelení je možné prognózu ovplyvniť pozitívnym smerom. Zo správy nemocnice pre obvinených a odsúdených a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Trenčíne jednoznačne vyplýva, že je možné i v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody vytvoriť pre odsúdenú potrebné podmienky, aby sa prognóza jej choroby vyvíjala pozitívnym smerom a aby sa odsúdená v potrebnej miere adaptovala na výkon trestu odňatia slobody. Za daných okolností teda zatiaľ nie je žiadúce rozhodnúť o upustení od výkonu trestu odňatia slobody, pretože by sa tým oslabil účel trestu. Odsúdená bude mať vytvorené potrebné podmienky na to, aby bola rešpektovaná je ľudská dôstojnosť a aby samotný výkon trestu pre ňu nebol krutý či ponižujúci.

Zároveň nie je dôvodná námietka odsúdenej, že zdravotná nespôsobilosť na výkon trestu je dôvodom na postup podľa § 409 Tr. por., teda na odklad výkonu trestu, pretože dôvodom na odklad výkonu trestu je len a výlučne len dočasné, či prechodné ochorenie odsúdeného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa preto v plnej miere stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa.

Z vyššie uvedených dôvodov preto najvyšší súd sťažnosť odsúdenej nepovažoval za dôvodnú a podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. ju zamietol.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 5. júna 2017

JUDr. Peter P a l u d a, v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Patrik Príbelský, PhD.

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Lucia Gočálová